

TOWA GOTHELF

ur. 1927; Puławy



Miejsce i czas wydarzeń	Puławy, dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	Puławy, dwudziestolecie międzywojenne, II wojna światowa, Gołda Taich, szkoła Adlera, Henryk Adler, ulica Gdańska, nauczycielka Altmanowa, Zakłady Plage i Laśkiewicz, obóz koncentracyjny na Majdanku

Edukacja w przedwojennych Puławach

[Chodziłam do] szkoły Adlera. Do klasy czwartej to byli tylko Żydzi i kierownik też był Żydem. Potem mówili, że trzeba razem z Polakami, zaczęli przychodzić też Polacy – dziewczynki, chłopcy – do naszej szkoły. Dwa lata chodziłam [z Polakami], ja tylko sześć klas zrobiłam w Polsce, nie więcej. To było naprzeciwko Lubelskiej, Piłsudskiego, na Gdańskiej, [Gdańska] wychodziła na Lubelską – ja tylko tak na ukos przechodziłam do szkoły z mojego domu. W [19]89 roku jak byłam, to jeszcze tam stała ta szkoła. Zeszłego roku latem byłam, to już nie było jej. Teraz tam stoją duże domy.

[Uczyła nas] pani Altmanowa, jej mąż był adwokatem. Moją siostrę, jak skończyła szkołę – ona była bardzo dobrą uczennicą, ta Golda – kierownik chciał posłać do gimnazjum. To było bardzo ciężko przyjść do gimnazjum. [Altmanowa] jej powiedziała: „Ty pójdziesz pracować do mojego męża, będziesz mu pomagała”. Ta siostra była bardzo, bardzo zdolna. Ona chciała być adwokatem, po wojnie też. I ona tam pracowała u niego, a potem spotkałyśmy się z Altmanową w [zakładach] Plage i Laśkiewicz Flugplatz, stamtąd zabrali ją podczas selekcji na Majdanek.

[Ze szkoły] pamiętam jednego kuzyna, nazywał się Zelig i Marysię, Polkę, która mieszkała na Targowej. Oni mieli taki duży sklep, bardzo bogata [była]. Ich pamiętam i dyrektora córkę, bo była wycieczka do Warszawy i z Warszawy do Gdańska i ja też byłam zapisana. To dużo kosztowało, nie wszyscy mogli jechać. To kosztowało wtedy 25 złotych, to było bardzo dużo, kilo cukru kosztowało 1 złoty. Zostałam zapisana, ale przed wyjazdem dostałam gorączki i [zachorowałam na] anginę. Nie mogłam pojechać z nimi. To tylko dwie polskie dziewczynki mogły jechać, ja i córka dyrektora, Rudka.

Data i miejsce nagrania	2006-12-18, Ramat Efal
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Justyna Molik
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"